लागूनीही गज्वीचे नाटक 'किरवंत' केलच ना ? बोधी नाटय परिषद अ.भा. मराठी नाटय परिषदेला संलग्न करावी. किंवा तसे न करताही मुख्य धारेत तुमची नाटके सादर करा. प्रेक्षकांनाही Theatre & knowledge ची नाटके पाहण्याची सवय लागेल.

तसं विद्रोही रंगमंच- विद्रोही नाटकही मूळ धारेत येऊ द्या. तुमच्या व्यथा, आकांक्षा, राग प्रेक्षकांना कळू द्या. मला असे वाटते की मनातला हा विद्रोह नाटयरुपात बाहेर पडला तर मन शांत होऊ शकेल. विद्रोहाची धार बोथटही होऊ शकेल.

कोणतीही कला जात पात, धर्म टक्केवारी मानीत नाही. एकसंघ समाजाचे स्वप्न एकसंघ कलेच्या माध्यमातूनच साकारु शकते. आपली राजकीय विचारप्रणाली काहीही असली तर ती मतपेटीतून व्यक्त करावी. कोणताही धर्म असो तो उंबरठयाच्या आत ठेवावा. म्हणजे तुम्हाला मुक्तपणे सृजनकार्य करता येऊ शकते. Theatre Should not be dogmatic but pragmatic and progressive आपली बांधीलकी असलीच तर ती रंगभूमीच्या विकासाशी असावी कोणत्याही राजकीय तत्वप्रणालीशी नसावी.

व्यावसायिक रंगभूमी :-

आता व्यावसायिक रंगभूमी कुणाला म्हणावे याची सरकारी व्याख्या आहे तीच आपण गृहीत धरु.

व्यावसायिक नाटयसंस्था याचा अर्थ "नाटयनिर्मिती करणे, त्याचे व्यावसायिक प्रयोग करणे, व पूर्ण वेळ व्यवसाय आहे अशी संस्था"

माझ्या पिढीतील निर्मात्यांच्या अशा संस्था होत्या. प्रभाकर पणशीकरांची 'नाटयसंपदा' मोहन वाघांची 'चंद्रलेखा' आणि मोहन तोंडवळकरांची 'कलावैभव'.

आज असे निर्माते व अशा संस्था किती ? पूर्णवेळ व्यवसाय करणारे किती व पार्टटाईम व्यवसाय करणारे किती ? याचा शोध घ्यावा लागेल. मुख्य व्यवसायात कमावलेल्या नफ्यातून नाटयव्यवसायात गुंतवणूक होते आहे. कार्पोरेट सेक्टर असे स्वरुप नाटयव्यवसायाला येऊ पाहते आहे. आज व्यावसायिक नाटकाचे स्वरुप बदलते आहे, मन्वंतर घडते आहे. हसवणूक कमी होताना दिसतेय. एरव्ही विनोदी नाटकांनी धुमाकूळ घातला होता. आज आशयघन, वैचारिक, समस्याप्रधान नाटकांची निर्मिती होते आहे. नवीन आशयाची, नवीन मांडणीची व मुख्यत्वेकरुन सिलेब्रिटी अभिनेते / अभिनेत्री यांना घेऊन ही नाटके सादर होत आहेत. कालचे स्ट्रगलर आज सिलेब्रिटी झाले आहेत. प्रेक्षकही या नाटकांना गर्दी करताना दिसताहेत. सिलेब्रिटी कलाकारांचे कौतुक करायला हवे. त्यांच्या काळ काम वेगाचे वेळापत्रक योग्य त-हेने ते तयार करताना दिसतात निर्मातेही या वेळापत्रकानुसार प्रयोगाचे अयोजन करताना दिसतात. मी या बदलाचे स्वगात करतो. मी स्वागत करतो ते या व्यवसायात काही अभिनेत्रींनी प्रवेश केला आहे. त्यांच्याकडून नवीन जाणीवा, नवीन समस्या घेऊन दर्जेदार नाटयनिर्मिती होत आहे. या अभिनेत्रीचे मी मनापासून अभिनंदन करतो, आणी म्हणतो ! यशस्वी भव !

अजून एक बदल घडलेला आपल्याला दिसून येईल व्यवसायिक रंगभूमिवर सहकारपर्व सुरु झाले आहे. अनेक निर्माते एकत्र येऊन सहकारी तत्वावर नाटयनिर्मिती करताहेत. यात सहकारमहर्षि कोण असेल ते येणारा काळ ठरवेल.

आज मराठी रंगभूमीवर एकाचवेळी पन्नासहून अधिक नाटकांचे प्रयोग सुरु आहेत. ही माझ्या दृष्टीने अभिमानाची गोष्ट आहे. एवढे सृजनकार्य आज महाराष्ट्रात चालले आहे.

आता एवढया नाटकांचे मुंबई-पुण्यातलेच प्रयोग घेतले तर वर्षाला किमान सहा हजार प्रयोग होताना दिसतील.